

Gemeente
Woudenberg

Ambtiedocument *participatiebeleid*

Inhoudsopgave

Inleiding.....	2
Ambities van de gemeenteraad – gedeeld beeld.....	3
Vervolg.....	4
!Onverwacht einde formule	
Tijdslijn.....	8
Uitvoeringscapaciteit.....	9
Bronnen	9
Bijlage 1: wensen en ideeën rond participatie	10

Inleiding

In het coalitieakkoord 'Bouwen met vertrouwen' is participatie een centraal thema. De gemeente Woudenberg heeft de wens om beter en innovatiever om te gaan met participatie. De kennis en kracht in de Woudenbergse samenleving is groot en als gemeente staan wij naast onze inwoners om samen te kijken wat goed is voor het dorp. Met nieuwe methoden en meer (digitale) communicatiemogelijkheden kunnen we grote slagen maken in de effectiviteit van onze participatie. Daarnaast is het huidige beleid gedateerd en wordt het landelijke wettelijk kader vervangen.

De gemeente Woudenberg kent een lange traditie van participatie, het huidige beleidskader is meer dan tien jaar oud, ook is er nog een oplegger burgerparticipatie vastgesteld in 2022 vanwege de veranderende RO-wetgeving. De gemeente kenmerkt zich door haar directe democratie en kleinschaligheid; raadsleden en bestuurders worden op straat aangesproken door inwoners, men kent elkaar in de gemeenschap. In het coalitieakkoord is participatie en ook nieuwe methoden van participatie opgenomen als speerpunt. Daarbij moet worden gedacht aan nieuwe technieken die kunnen worden gebruikt om inwoners mee te laten praten (en soms beslissen) over zaken die hen aangaan.

De gemeente Woudenberg wil dat iedereen kan meedenken, meedoen en invloed kan uitoefenen op wat de gemeente doet. Bij het maken van beleid wil zij zo goed mogelijk aansluiten bij de wensen en behoeftes van inwoners, ondernemers en organisaties. Want dat is de kracht van participatie; denk buiten de grenzen, dan kan er meer bereikt worden. Het is net zoals in een orkest. Er is een verscheidenheid aan talent nodig om uit te blinken. En er zijn altijd mensen met andere perspectieven en ervaringen. Benut eerst het talent (inwoners, gemeenteraad en ambtelijke organisatie). Dit wijst straks uit voor welke participatievorm(en) er wordt gekozen en welke middelen worden ingezet.

De gemeenteraad van Woudenberg heeft tijdens de vergadering van 16 mei 2023 de startnotitie participatiebeleid en een krediet voor het ontwikkelen en implementeren van nieuw participatiebeleid vastgesteld. In de startnotitie zijn vier stappen opgenomen om te komen tot een nieuw participatiebeleid. De eerste stap in het proces is het gesprek met de gemeenteraad om een ambitiedocument samen te stellen, daarin wordt opgenomen wat de raadsfracties belangrijk vinden ten aanzien van participatie.

In het najaar 2023 is in gesprek met raadsleden opgehaald wat hun wensen omtrent participatie zijn. Deze informatie is compact verwerkt in dit ambitiedocument. Samen met de bestaande participatiewijzer en de oplegger burgerparticipatie dient het als uitgangspunt voor het nog vorm te geven nieuwe participatiebeleid (en de daarmee samenhangende participatieverordening) van de gemeente Woudenberg.

Ambities van de gemeenteraad – gedeeld beeld

Uit de gesprekken met raadsleden komt een vijftal gedeelde en duidelijke aandachtspunten en wensen naar voren als het gaat over participatie:

1. *Leg vooraf vast welke kaders en spelregels er zijn.*

Kaders en spelregels bieden structuur en duidelijkheid om het proces effectief op te starten, te beheren en af te ronden. Zo nemen inwoners/belanghebbenden met de juiste verwachtingen deel aan het participatietraject en past hun inbreng bij het vraagstuk. De rol van de gemeenteraad, het college en de ambtelijke organisatie moet vooraf ook duidelijk zijn.

Daarnaast is op dit moment voor Ruimtelijke Ordening de participatiewijzer van kracht. Deze wordt gebruikt voor participatievraagstukken bijvoorbeeld bij bestemmingsplanwijzigingen. De wijzer geeft advies en denkrichtingen voor de participatie, maar omdat dit door de aanvragers zelf wordt uitgevoerd is er veel ruimte voor eigen invulling en dus verschillen in de uitwerking. In het beleid wordt dit behandeld. De wijzer dient in ieder geval te worden ondersteund door kaders en spelregels hoe de participatie bij dit soort RO-vraagstukken wordt opgepakt. Daarnaast moet duidelijk worden of en hoe we de participatiewijzer ook breder dan voor RO-vraagstukken kunnen gebruiken.

2. *Zorg voor een duidelijke verslaglegging en periodieke terugkoppeling aan de raad.*

Om tot een goede besluitvorming te kunnen komen hebben raadsleden bij grotere projecten inzage nodig in wat een participatietraject heeft opgeleverd aan mate van betrokkenheid, opgehaalde geluiden, ideeën e.d. Duidelijke verslaglegging, volgens een vooraf afgesproken format en een periodieke terugkoppeling, is gewenst. De rol van de raad voorafgaand aan het participatieproces (onderdeel kaders en spelregels) moet ook duidelijk zijn. Nader onderzoek, bijvoorbeeld in gesprekken met andere gemeenten en ambtelijke collega's, moet uitwijzen hoe dit eventueel ingevuld zou kunnen worden.

3. *Bereik en betrek een zo groot en divers mogelijke groep inwoners/overige stakeholders.*

Om te voorkomen dat alleen de 'usual suspects' participeren, en daarmee een te eenzijdig beeld zou kunnen ontstaan van wat er leeft aan wensen en ideeën onder inwoners/belanghebbenden, is het de wens om het geluid van een meer diverse groep op te halen. Literatuuronderzoek en gesprekken met andere gemeenten en inwoners zijn mogelijkheden om informatie en ervaringen over andere methodieken van participatie op te halen.

4. *Zorg voor overzicht/inzicht rond burgerinitiatieven*

Breng bestaande burgerinitiatieven in kaart en maak een toegankelijk overzicht van (lopen|de) initiatieven en ervaringen uit de praktijk. Tegelijk moet er ook ruimte worden geboden voor nieuwe initiatieven. Elke buurt, straat en inwoner heeft zijn (unieke) behoeften en als er bijvoorbeeld een (jaar) budget wordt ingesteld voor wijkgericht werken, dan moedigt dit de samenleving aan om zelf initiatieven te bedenken en zorgt ervoor dat men gehoord wordt.

5. *Geef heldere randvoorwaarden (menskracht en middelen) aan.*

Participatietrajecten op een goede wijze inrichten, oppakken en verankeren vraagt om ambtelijke capaciteit. Daarnaast zijn er ook kosten gemoeid voor het gebruik van eventueel nieuw instrumentarium.

In de bijlage is voor elk van bovenstaande aandachtspunten/wensen een opsomming terug te vinden van de meest gehoorde geluiden uit de gemeenteraad.

Zoals vastgesteld in de startnotitie participatie; stellen we voor het nieuwe beleidskader een aantal uitgangspunten voor, zie hieronder. Gezamenlijk met bovengenoemde aandachtspunten en wensen van de raad wordt hier uitwerking aan gegeven.

1. Participatie is voor iedereen, we richten ons daarbij ook op inwoners die minder goed de wegen naar de gemeente kennen en wij hebben vormen om deze groep juist bij participatie te betrekken.
2. Participatie kent een passende vorm bij de vragen en uitdagingen die voorliggen. Van co-creatie tot aan informeren, we hebben een gereedschapskist die maatwerk oplevert.
3. De gemeente is benaderbaar en toegankelijk, we zijn makkelijk bereikbaar en horen de signalen die komen uit de samenleving.
4. We gaan niet voorbij aan de lokale democratie, de rollen van raad en college zijn in de individuele participatieprocessen helder.

Vervolg

Het college stelt dit ambtiedocument vast en stuurt het aan de gemeenteraad toe ter informatie. Hierna is processtap 1 afgerond en volgt processtap 2. Voor het maken van het nieuwe participatiebeleidskader nemen we nadrukkelijk de ervaringen uit de dagelijkse praktijk mee, want er gaat al een hoop goed op participatievlak binnen de gemeentelijke organisatie. Daarnaast maken we ook gebruik van bestaande bronnen zoals dit ambtiedocument, het eerdere beleid (herijking 2022), de participatiewijzer en -oplegger. Ter illustratie een greep uit die dagelijkse participatiepraktijk:

- (Digitaal) informeren en meedenken; het verstrekken van informatie over (ruimtelijke) plannen van de gemeenten. Door middel van bijvoorbeeld een inloopavond, informatieavond en het gemeentenieuws.
- (Digitale) enquêtes: inwoners en overige belanghebbenden wordt gevraagd hun mening te geven over een bepaald onderwerp.
- Buurt- of wijkbijeenkomsten: buurtbewoners komen bij elkaar om geïnformeerd te worden en mee te praten/denken over een bepaald onderwerp in de buurt of wijk.
- Inspraak- en bezwaarprocedures: inwoners kunnen hun mening geven over plannen of besluiten van de gemeente en eventueel bezwaar maken.
- Participatie via sociale media: inwoners en overige belanghebbenden kunnen via sociale media hun mening geven over zaken en daarbij andere inwoners en/of (overheids)instanties betrekken.

In de startnotitie is afgesproken met een nieuw beleidskader te komen dat zich vooral richt op verbeteringen en/of veranderingen waar dat nodig is, om aan te sluiten bij de wensen en ideeën van het college en de raad. Dit nieuwe beleidskader geeft bovendien inzicht en overzicht op een praktische vertaling en daarvoor benodigde instrumenten. Want het gaat er uiteindelijk om dat het niet alleen op papier staat, maar dat er ook een praktische handreiking wordt geboden aan iedereen die met participatie maken heeft zodat dit in praktijk ook gaat leven. Met als einddoel om de democratische besluitvorming te verstevigen door actieve betrokkenheid en input van de gemeenschap te faciliteren. Want dit streeft naar een meer inclusieve en transparante samenwerking tussen gemeente en inwoners.

De doelen van participatie zijn:

- Het ophalen van kennis uit samenleving, om zo goed mogelijk aan te sluiten bij dat wat er leeft in de samenleving.
- Het bieden van ruimte voor inwonersinitiatieven.
- Het actief betrekken van inwoners/samenleving bij de plan- en besluitvorming door college en raad.
- Het streven is het participatieproces zo transparant en inclusief mogelijk te maken. Op deze wijze kunnen we het coalitiespeerpunt 'Bouwen met vertrouwen' waar maken.

Processtappen 2 t/m 4

In de startnotitie participatiebeleid staan een viertal processtappen beschreven, te weten:

Stap 1: Participatie en democratie

Stap 2: Wat: vormen en smaken in de participatie

Stap 3: Instrumentarium

Stap 4: Opstellen kader en verordening

Stap 1: Participatie en democratie

Met dit document geven we invulling aan de eerste stap uit de startnotitie; het ophalen van ambities, wensen en ideeën rond participatie en hoe dit zich verhoudt tot de lokale democratie.

Op 12 september jl. is een eerste sessie met de gemeenteraad gehouden over participatie. Daar is gesproken over de achterliggende theorie en is een eerste slag gemaakt in het ophalen van wensen van de gemeenteraad. De opbrengst van deze avond was - kijkend naar de opdracht in de startnotitie - onvoldoende om de ambities van de raad helder te krijgen. Daarom vond er vervolgens een ronde langs de raadsfracties plaats. De gemeente Woudenberg heeft inmiddels het contract met de ingehuurd projectleider voor participatiebeleid ontbonden.

De input uit de raadsavond van september jl. en de informatie uit de gesprekken met de diverse raadsfracties is verwerkt in dit ambitiesdocument. Voor het vervolg van het project willen we gebruik maken van de inzet van twee collega's van het team communicatie, die zich ieder een volledige dag willen inzetten om te komen tot een participatiebeleidskader, bijbehorend instrumentarium en verordening. In het voorjaar van 2023 – bij de kredietaanvraag om een projectleider participatiebeleid aan te trekken – was deze interne inzet nog niet mogelijk. Door samenwerking met een andere gemeente is het team sinds september jl. tijdelijk uitgebreid met een strategisch adviseur. Met deze extra strategische capaciteit is de inzet van de senior communicatieadviseur als projectleider participatie nu wel mogelijk. Het biedt verdere groeikansen voor de senior communicatieadviseur om samen met de strategisch adviseur dit project op te pakken. Bovendien wordt op deze wijze het nieuwe participatiebeleid – wat als aandachtsveld valt onder communicatie – steviger geborgd. De inzet van de senior communicatieadviseur voor dit project vraagt wel tijdelijk extra uitvoeringscapaciteit (handjes) om het team te ondersteunen. Onder het kopje 'uitvoeringscapaciteit' wordt dit verder geconcretiseerd.

In onderstaande plaat is geschetst hoe het proces om te komen tot een nieuw participatiebeleid loopt. Zoals hierboven aangegeven kent het project een viertal stappen, waarvan de eerste stap met het opleveren van het ambitiedocument nu is afgerond.

Stap 2: Wat - vormen en smaken in de participatie

In deze stap onderzoeken we wanneer en op welke wijze participatie kan plaatsvinden. We halen hiervoor zo breed mogelijk informatie op. Dit doen we door:

- In gesprek te gaan met collega's die ervaring hebben met participatieprocessen. Wat zijn hun succesverhalen en wat werkte niet en waarom.
- In gesprek te gaan met verschillende groepen en personen in de samenleving. Denk hierbij aan de adviesraad Sociaal Domein, ondernemersvereniging, cultuur- en sportverenigingen, jongerenwerk, seniorenbond SWO Woudenberg e.d. En ook aan bestaande panels rond provinciale wegen en toegankelijkheid.
- We doen digitaal onderzoek naar participatiebeleid bij andere gemeenten, welke rode draden voor een succesvol participatiebeleid zijn daaruit op te halen.
- We halen actief verdiepende informatie op bij enkele andere gemeenten. Wat doen zij op het vlak van participatie, wat zijn kritische succesfactoren, hoe betrekken zij inwoners die doorgaans minder makkelijk bereikt worden, welk instrumentarium zetten zij in, hoe hebben zij de borging geregeld (verankering, kaders en richtlijnen) etc. Kortom: leren van anderen.

Met het breed ophalen van informatie krijgen we zicht op welke momenten en wijzen er nu - binnen bepaalde processen en onder welke voorwaarden, kaders en spelregels - participatie plaatsvindt (digitaal/offline/permanente). En ook wat de ervaringen tot nu toe zijn en wat we daarvan kunnen leren. We overwegen om met enkele collega's en personen van buiten de organisatie die ervaring

hebben met participatietrajecten een klankbordgroep formeren, die we gedurende het proces periodiek willen betrekken en bevragen zodat we goed blijven aansluiten bij de toekomstige praktijk.

Voor we verder gaan naar stap 3 is er eerst een tussentijdse terugkoppeling. We informeren college en raad over datgene wat is opgehaald aan wensen, ideeën en ervaringen buiten en binnen de gemeentelijke organisatie. Er wordt een doorkijk gegeven richting een verdere aanpak en in samenspraak met college en raad wordt dit, al dan niet met aanpassingen, doorgezet.

Stap 3: Instrumentarium

Uit de voorgaande stappen is er meer zicht gekomen op de vraag welke instrumenten en randvoorwaarden heeft de gemeentelijke organisatie nodig om participatie tot een succes te maken. We schetsen op basis van deze informatie een drietal ambitieniveaus (scenario's) - met bijbehorend instrumentarium - en geven daarbij een inschatting van benodigde middelen en capaciteit. Ook de vraag op welke wijze de meer op afstand staande inwoner kan worden betrokken komt terug in scenario's.

Middels een collegevoorstel en wensen en bedenkingen procedure worden de ambitieniveaus/scenario's voorgelegd aan het gemeentebestuur. Na besluitvorming vóór een van de scenario's kan gestart worden met de laatste processtap, het opstellen van het beleidskader, de verordening en de praktische handreikingen/trainingen/inrichting van werkprocessen e.d.

Stap 4: opstellen beleidskader en participatie verordening

Met een duidelijke scenariokeuze kan het beleidskader en participatieverordening vervolgens geformuleerd worden en ter vaststelling worden voorgelegd aan college en raad. Daarnaast zijn er nog veel praktische zaken die geconcretiseerd moeten worden, zoals:

- Handreikingen voor het personeel (welke methoden kent de gemeente en onder welke voorwaarden, kaders en regels kun je deze gebruiken). Doel hierbij is een meer uniforme aanpak van participatie m.b.v. een duidelijk keuzeprocess.
- Uitleg aan inwoners (wat kunnen ze van de gemeente verwachten op het vlak van participatie en welke kaders en regels zijn er).
- Aanschaffen en omgaan met eventueel nieuwe applicaties.
- Het in kaart brengen van locaties voor bewonersavonden.
- Format voor verslaglegging participatieprocessen.
- Borging in werkprocessen.
- Training organisatie, college en raad (participatie in Woudenberg, hoe ziet dat er uit en onder welke voorwaarden, kaders en regels).
- Onderzoeken mogelijkheden voor een subsidiepotje burgerinitiatieven inclusief kaders/voorwaarden/spelregels.

Tijdslijn

Uitgaande van een herstart van het project in maart 2023, ziet de tijdslijn er als volgt uit:

Q1 2024

Opleveren ambitiesdocument en met een collegeadvies voor vaststelling aanbieden aan het college. Na vaststelling ter informatie delen met de raad.

Q2 + Q3 2024

Na collegebesluit starten de gesprekken met medewerkers om input over participatie en de (wenselijke) manier(en) van participeren op te halen. Gelijktijdig starten we gesprekken met inwoners via o.a. toegankelijkheidspanel en de georganiseerden groepen, zoals de Adviesraad Sociaal Domein en het maatschappelijk middenveld, zoals sportverenigingen e.d. Met expliciete aandacht voor moeilijk te bereiken inwoners. Ook onderzoeken we de mogelijkheid voor het opzetten van een klankbordgroep participatie.

In de loop van het derde kwartaal ontstaat er steeds meer zicht op de lokale ervaringen met participatie. We maken (lopende) participatie initiatieven inzichtelijk en werken verschillende participatievormen uit. De wijze waarop en het moment in het proces waarop participatie plaatsvindt inclusief de randvoorwaarden staan helder op papier. Al dan niet aan de hand van een bepaalde methode, die gebruikt kan worden om participatie te verbeteren en ideeën aan te dragen. Inclusief een doorkijk hoe dit proces verankerd kan worden in de organisatie. Informatie ophalen bij andere gemeenten, wat zijn kritische succesfactoren, welke vormen van participatie kennen zij, hoe zorgen zij dat het geborgd is in werkprocessen etc.

Eind Q3 rapporteren we de bevindingen uit deze fase van field- en deskresearch aan het college door middel van een collegeadvies. Hiermee geven we een beeld over datgene wat is opgehaald aan wensen, ideeën en ervaringen buiten en binnen de gemeentelijke organisatie. En geven we een doorkijk richting een verdere aanpak. Ook is er dan gelegenheid om te toetsen of we op de goede weg zijn en kunnen eventueel nog wat bijstellen waar nodig. Na collegebesluit wordt de bevindingenrapportage ook ter informatie aan de raad toegezonden.

Q4 2024

In deze fase werken we het mogelijke instrumentarium verder uit, met input opgehaald uit stap 2. Eind van dit kwartaal leveren we scenario's op en middels een collegeadvies brengen we een voorkeursscenario in bij het college voor besluitvorming. Na besluitvorming door college kan het stuk naar de gemeenteraad voor een wensen en bedenkingen proces.

Q1 + Q2 2025

Na (eventuele) verwerking van de wensen en bedenkingen van de gemeenteraad, start het daadwerkelijk schrijven van het participatiebeleidskader en de participatieverordening. Oplevering hiervan wordt verwacht in de eerste helft van 2025. Ook start gelijktijdig het uitwerken van de aanpak, met o.a. het vormgeven van een handreiking voor personeel en inwoners, het trainen van organisatie, college en raad e.d. Zodat het participatieproces in de toekomst goed verankerd kan

worden in de organisatie.

Uitvoeringscapaciteit

Het succes van een project hangt niet alleen af van de expertise van medewerkers, maar ook van de mate waarin zij kunnen samenwerken en communiceren. De senior communicatieadviseur en strategisch adviseur hebben een sterk gedeelde visie op participatie. Dit gecombineerd met hun kennis, vaardigheden en ervaring maken hen geschikt om dit participatieproject te leiden. Voor het vervolg van het project willen we dan ook gebruik maken van hun inzet. Beiden willen zich een volledige dag per week inzetten om te komen tot een participatiebeleidskader, verordening en instrumentarium. Deze inzet is nu wel mogelijk, omdat er in het team (sinds september vorig jaar) extra strategische capaciteit beschikbaar is. De inzet van de senior communicatieadviseur op dit project vraagt wel om tijdelijke ondersteuning van het team Communicatie. De uitvoeringscapaciteit van het team voor de dagelijkse werkzaamheden komt anders teveel onder druk te staan. Een tijdelijk communicatie medewerker voor 12 uur per week voor de duur van het project kan hier een goede invulling aan geven en zorgt ervoor dat de dagelijkse werkzaamheden niet verder in het gedrang komen.

Bronnen

Naast de bestaande participatiewijzer, de oplegger burgerparticipatie en dit ambitiedocument wordt er ook gebruik gemaakt van de standaarden en handreikingen op dit vlak die de VNG beschikbaar stelt.

Bijlage 1: wensen en ideeën rond participatie

Hieronder het vijftal gedeelde aandachtspunten/wensen m.b.t. participatie:

1. Leg vooraf vast welke kaders en spelregels er zijn.
2. Zorg voor een duidelijke verslaglegging en periodieke terugkoppeling aan de raad, inclusief reflectie op de participatie.
3. Bereik en betrek een zo groot en divers mogelijke groep inwoners/overige stakeholders.
4. Zorg voor overzicht/inzicht rond burgerinitiatieven (m.n. bestaande netwerken, ervaringen in de praktijk en momenten waarop aangehaakt zou kunnen worden).
5. Geef heldere randvoorwaarden (menskracht en middelen) aan.

Onderstaand zijn de meest gehoorde geluiden per gedeeld aandachtspunt/ambitie terug te vinden.

Ad 1. Kaders/spelregels

Het is belangrijk dat vooraf de kaders duidelijk zijn, daar zijn alle fracties het over eens. Zaken waar dan aan gedacht moet worden zijn:

- Waar en wanneer is participatie nodig?
- Duidelijke opdrachtformulering voor de start.
- Realistische en praktische uitgangspunten meegeven bij elk participatieproces, welke participatieruimte is er? Vooraf goed duidelijk maken.
- Hoe gaan we met de resultaten van het participatieproces om (verwachtingen managen)? Maak het dan ook waar als je zegt iets te gaan doen.
- Rol raad/college/ambtelijke organisatie in participatieproces.
- Hoe gaat de raad (en college) om met tegengeluid buiten het meerderheidsbeeld uit het participatieproces?
- Ook al is het participatieproces goed gelopen en is alles boven tafel gekomen, dan nog kun je als raad of college een ander besluit nemen. Ook hierover vooraf duidelijk zijn.
- Afspraken maken over wat we doen met lage opkomst tijdens participatie, wat doen we dan? Welke stappen kunnen we dan nemen, welke waarde hechten we dan aan de uitkomst? Duidelijkheid en inzicht geven vooraf aan het proces.
- Tot een gewogen afweging kunnen komen en benoemen dat iedereen kon participeren.
- Representativiteit zit niet in aantal.
- Wie maakt op basis van wat, op welke wijze, wanneer een beslissing?

Ad 2. Verslaglegging/terugkoppeling richting raad

- Periodiek een overzicht met tijdlijn geven aan de raad van op handen zijnde, lopende en afgeronde participatietrajecten (procescommunicatie).
- Raad verdient tijdig een duidelijk participatieverslag van elk afgerond traject. Afspreken welke elementen daarin zeker aan bod komen.
- Meepraten van inwoners en organisaties tijdens (beeldvormende) informatieavonden voor de raad.
- Is het participatieproces open en eerlijk verlopen?
- Wat heeft participatie opgeleverd?
- Goede terugkoppeling geven wat er gebeurt met reacties van inwoners.

Ad 3. Bereiken en betrekken van Inwoners/Stakeholders

De huidige praktijk leert dat tijdens participatiebijeenkomsten m.n. de inwoners komen die zich zorgen maken of tegen zijn. Een goede afspiegeling van alle geluiden uit de samenleving zou het streven moeten zijn. Zaken om rekening mee te houden of kunnen helpen:

- Het is belangrijk om een inschatting te maken met welke verwachtingen inwoners naar een bijeenkomst komen, een stakeholderanalyse helpt om dit beter in kaart te brengen.
- Welke behoefte is er bij inwoners? (goed luisteren).
- Inclusie: bereiken we (de juiste) mensen?
- Zijn alle relevante partijen aan tafel tijdens de participatie? Soms komen zij pas erg laat in het proces aan tafel. Dat is een zorg. Vooraf beter inventariseren wie relevante partijen zijn (onderdeel procescommunicatie).
- Hoe betrek je moeilijker bereikbaarder groepen (jonge) inwoners?
- De neiging bestaat om iedereen erbij te betrekken, samenstelling van de groep kun je ook uit elkaar halen en later aanvullen. Zorg ervoor dat direct belanghebbenden in de lead zijn en ze het idee hebben dat ze van betekenis zijn.
- Vooraf zorgvuldig kiezen wie je uitnodigt. Zeker bij onderwerpen waar iedereen wat van vindt.
- Terugkoppeling besluit.
- Aandachtspunt: inwoners zien gemeenteraad, college en ambtelijke organisatie veelal als één geheel.

Ad 4. Burgerinitiatieven

- Aanjaagfunctie voor participatie is niet nodig in Woudenberg, er zijn veel vrijwilligers en organisaties die zich inzetten!
- Breng bestaande netwerken en momenten in kaart en benut deze.
- Ook ambtenaren jagen initiatieven aan, en dat werkt heel positief.
- Beleidsmatig zoeken tussen welke initiatieven we wel een zetje moeten geven en welke dat niet nodig hebben.
- Fingerspitzengefühl, wat missen we eventueel nog?
- Er is al veel participatie in wijken. Is het nodig dat de raad altijd verkent en controleert, raad moet toch duidelijke kaders stellen?

Ad 5. Randvoorwaarden

- Ambtelijke capaciteit.
- Financiële ruimte.
- Duidelijke opdracht.
- Beleid en wetgeving.
- Kaders en spelregels vooraf duidelijk.
- Praktische handleiding (bij voorkeur geen lijvige beleidsnotitie).
- Duidelijkheid vooraf over doel van participatie.
- Toegankelijke informatie voor inwoners.
- Commitment van college, raad, ambtelijk apparaat.
- Niet onnodig vertragend.
- Goede afspiegeling van betrokkenen, wees compleet maar voorkom overkill.
- Helder en controleerbaar proces (transparantie).

- Realistische uitgangspunten per participatieproces en wat is de ruimte voor participatie?
- Elke situatie vraagt een eigen type participatie.
- De organisatie, college en raad moeten openstaan voor aanpassingen die inwoners meegeven in het proces.
- Nieuwe innovatieve participatiemiddelen.